

Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus

Opetussuunnitelma
2008

Johtokunta vahvistanut 10/12/2008

SISÄLTÖ

1	TAUSTAA	3
2	MAAHANMUUTTAJIEN AMMATILLISEEN PERUSKOULU-TUKSEEN VALMISTAVAN KOULUTUKSEN TEHTÄVÄ JA TAVOITTEET	4
3	OPINTOKOKONAISUUDET LAAJUUKSINEEN	5
4	OPINTOKOKONAISUUKSIEN TAVOITTEET JA SISÄLTÖ	6
4.1	Kielelliset taidot	6
4.2	Matemaattiset, tietotekniset ja luonnontieteelliset taidot	9
4.3	Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus	10
4.4	Opiskelu- ja ammatinvalintataidot	11
4.5	Valinnaiset opinnot	12
5	OPETUKSEN JA OPPIMISEN JÄRJESTELYT	12
5.1.	Opetusmenetelmät ja oppimateriaali	12
5.2.	Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja opiskelijan ohjaus	13
6	OPISKELIJAN ARVIOINTI	13
6.1	Arvioinnin tehtävä ja tavoitteet	13
6.2	Oppimisen ja osaamisen arviointi	14
6.3	Opiskelijan osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen	15
6.4	Arvioinnin kriteerit eri opintokokonaisuuksissa	15
6.5	Todistus	16
	Liite 1. Kielitaidon tasojen kuvausasteikko	18
	Liite 2. Matemaattisten, tietoteknisten ja luonnontieteellisten taitotasojen kuvausasteikko	23
	Liite 3. Yhteiskuntatietouden ja kulttuurintuntemuksen taitotasojen kuvausasteikko	24

1 TAUSTAA

Maahanmuuttajat, heidän osaamisensa ja sen kehittäminen nähdään lähitulevaisuudessa Suomessa tärkeänä tekijänä ratkaistaessa osaavan työvoiman riittävyyttä koskevia ongelmia. Lahden talousalueella asuvien eri-ikäisten maahanmuuttajataustaisten asukkaiden määrä on tasaisesti kasvanut ja sama suuntaus tulee jatkumaan. Valtioneuvoston vuosille 2003 – 2008 hyväksymässä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa (KESU) asetetaan myös maahanmuuttajien koulutuksen kehittämiseksi suuntaviivoja ja kehittämistarpeita. Näitä ovat mm. maahanmuuttajien opintoihin sijoittumisen tehostaminen, oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksien parantaminen, aikaisemman koulutuksen hyväksilukeminen ja ammatillisen koulutuksen keskeyttämisen vähentäminen.

Ammatillisiin opintoihin hakeutuminen ja opiskelusta suoriutuminen eivät ole itsestään selviä tai helppoja asioita nuorille ja aikuisille maahanmuuttajille uuden kielen, koulutusjärjestelmän erilaisuuden ja erilaisten oppimis- ja opetuskäsitysten sekä toimintatapojen viidakossa. Hyvin suuri osa maahanmuuttajista tarvitsee ennen ammatillisen opiskelun aloittamista suomen kielen taitonsa parantamista, tutustumista suomalaisiin opiskelukäytäntöihin, tietoa suomalaisesta koulutusjärjestelmästä ja erilaisista opiskelumahdollisuuksista ja opiskelun vaatimuksista eri koulutusaloilla. Lisäksi he tarvitsevat ammattitaitoista ohjausta ja tukea omien tulevaisuuden suunnitelmiansa ja ammatinvalinnallisten ratkaisujensa tekemiseen. Vaikka omassa maassa hankitut ammatilliset valmiudet ja osaaminen eivät usein vastaakaan suomalaisen työelämän vaatimuksia, on jo hankittua osaamista mahdollista ja tärkeää pystyä hyödyntämään uuden oppimisen rinnalla.

Ammatilliseen opiskeluun etukäteen valmentautumista tarvitaan erityisesti myös siksi, että ammatillisessa koulutuksessa maahanmuuttajaopiskelija opiskelee yhdessä suomalaisten kanssa. Häneen kohdistuu monenlaisia odotuksia ja vaatimuksia, ja eri tilanteissa häneltä edellytetään suomalaisen kulttuurin pelisääntöjen tuntemusta ja kysytään taitoa ja rohkeutta osallistua erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin. Hänen tulee myös osata opiskella sekä itsenäisesti että osana ryhmää ja kehittyä hallitsemaan oman alansa kieltä ja sanastoa sekä kirjallisesti että suullisesti. Itsenäisiin työtapoihin harjaantuminen sekä kaikkeen toimintaan ulottuva itseohjautuvuus ja vastuullisuus ovat ehtoja sille, että hän menestyy ammatillisissa opinnoissaan.

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus toimii maahanmuuttajataustaiselle opiskelijalle hänen valmiuksiaan ja voimavarojaan vahvistavana siltana suomalaisiin opiskelukäytäntöihin, työelämän toimintatapoihin ja onnistuneisiin ammatillisiin opintoihin.

2 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMISTAVAN KOULUTUKSEN TEHTÄVÄ JA TAVOITTEET

Koulutuskeskus Salpauksessa järjestettävä maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus perustuu ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin (630/98, 3§) ja asetukseen (A811/98, 21§). Koulutus on tarkoitettu maahanmuuttajille, jotka tarvitsevat kielellisiä ja muita lisävalmiuksia tutkintoon johtavaan ammatilliseen peruskoulutukseen siirtymistä varten.

Tämä opetussuunnitelma perustuu opetushallituksen määräykseen ”Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteet” (Opetushallitus 2008) ja opetushallituksen määräykseen ”Opiskelijan arvioinnin perusteet maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavassa koulutuksessa” (Oph:n määräys 6/011/2000) sekä opetushallituksen määräykseen ”Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö ja opiskelijahuolto” (Oph:n määräys 28/011/2004.)

Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus on tarkoitettu sellaisia maahanmuuttajia varten, joilla on suomen kielen peruskielitaito, joka vastaa keskimäärin Kielitaidon tasojen kuvausasteikon tasoa A2.2 (liite).. Koulutuksen aloittava opiskelija tarvitsee kielellisten ja muiden tiedollisten lähtövalmiuksien parantamista sekä valmennusta suomalaiseen opiskelu- ja työkuulttuuriin suoriutuakseen tutkintoon johtavasta ammatillisesta peruskoulutuksesta. Koulutus ei ole erityisopetusta, vaan sen tarkoitus on vahvistaa ja parantaa niitä valmiuksia, jotka maahanmuuttajalla suomalaisiin opiskelijoihin nähden ovat erilaiset maahanmuutosta sekä erilaisesta kieli- ja kulttuuritaustasta johtuen.

Valmistavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet ammatillisiin opintoihin siirtymistä varten siten, että opiskelija pystyy koulutuksen jälkeen seuraamaan opetusta ja suoriutumaan tutkintoon johtavasta ammatillisesta peruskoulutuksesta. Koulutuksen tavoitteena on myös tukea opiskelijan kokonaispersoonallisuuden kasvua ja lisätä hänen suomalaisen opiskelu- ja työkuulttuurin tuntemustaan.

Tämä valmistava koulutus on tarkoitettu sekä nuorten että aikuisten ammatilliseen peruskoulutukseen aikoville henkilöille. Koulutus antaa valmiudet ammatilliseen peruskoulutukseen.

2 OPINTOKOKONAISUUDET LAAJUUKSINEEN

Valmistavan koulutuksen laajuus on vähintään 20 ja enintään 40 opintoviikkoa.

Koulutukseen kuuluu viisi opintokokonaisuutta, joita voidaan integroida toisiinsa soveltuvin osin. Opintokokonaisuudet voivat vaihdella yksilöllisesti opiskelijan tavoitteiden, pohjakoulutuksen ja lähtötason mukaan sekä henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

- **Kielelliset taidot** **20 ov**
 Suomen kieli
 Vieraat kielet
 Opiskelijan oma äidinkieli
- **Matemaattiset, tietotekniset ja luonnontieteelliset taidot** **3 ov**
 Matemaattiset taidot
 Tietotekniset taidot
 Luonnontieteelliset taidot
- **Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus** **6 ov**
 Yhteiskuntatieto
 Elinkeinoelämä
 Historia ja maantiede
 Terveys ja hyvinvointi
 Kulttuurintuntemus
- **Opiskelu- ja ammatinvalintataidot** **10 - 11 ov**
 Suomalainen koulutusjärjestelmä
 Ammatinvalinta
 Työssäoppimiseen valmentautuminen ja työssäoppiminen
 Opiskelutaidot
- **Valinnaiset opinnot** **0 – 1 ov**

Opiskelun ja ammatinvalinnan valmiudet -opintokokonaisuuteen sisältyy 5 opintoviikkoa valmentavaa työssäoppimista työelämässä.

Opintokokonaisuuksiin sisältyy myös ryhmä- ja yksilökohtaista opintojen ohjausta.

Opinnoissa voi olla yksilöllistä joustoa opiskelijoiden pohjakoulutuksen, taitojen ja tavoitteiden perusteella. Opiskelijalle laaditaan yhdessä hänen kanssaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jota tarkistetaan koulutuksen edetessä. Opintoihin voidaan sisällyttää yksi opintoviikko valinnaisia opintoja henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaan. Tavoitteena on opiskelun loppuvaiheessa sisällyttää henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan opiskelijan jatkosuunnitelma ammatillisia opintoja varten.

4 OPINTOKOKONAISUUKSIEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

4.1 Kielelliset taidot 10 - 20 ov

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana suomen kielen opintojen tavoitteena on sekä suullinen että kirjallinen toiminnallinen kielitaito. Koulutuksessa opiskelijan vuorovaikutus- ja kommunikointitaidot kehittyvät. Koulutuksen jälkeen opiskelija pystyy osallistumaan suomenkieliseen opetukseen ja tutustuu työelämässä ja ammatillisessa koulutuksessa käytettävään keskeiseen sanastoon. Hän pystyy toimimaan melko itsenäisesti koulutuksen yhteydessä, työelämään hakeutuessa sekä erilaisissa asiointitilanteissa. Opiskelija etenee suomen kielen opinnoissa lähtötasonsa mukaan.

Suomen kielen opintojen perusoletuksena on, että opiskelija hallitsee taitotason A2.2 (ks. liite 1.) edellyttämät viestintätaidot, rakenteet ja keskeistä arkielämän sanastoa. Opintojen tavoitteina on, että opiskelija saavuttaa koulutuksen lopussa pääpiirteittäin kielitaitotason B1.2 (sujuva peruskielitaito).

Koulutuksen aikana opiskellaan kaikkia kielen eri osa-alueita. Opintokokonaisuus "Kielelliset taidot" jakautuu ammatillisen koulutuksen periodien mukaan opintojaksoihin. Periodeja on lukuvuodessa viisi. Opintojaksoja on yhdessä periodissa keskimäärin kaksi. Opintojaksot on jaettu kahteen pääryhmään: suullinen ja kirjallinen kielitaito. Suulliseen kielitaitoon kuuluvat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, fonetiikka ja ilmaisutaidot. Kirjallinen kielitaito sisältää tekstin ymmärtämistä ja erilaisten tekstien kirjoittamista. Rakenteet ja sanasto sisältyvät molempiin ryhmiin.

Suullisen kielitaidon tavoitteena on, että opiskelija pystyy kommunikoimaan melko hyvin. Hän osaa ilmaista itseään ja ammatilliseen opiskeluun liittyviä asioita suullisesti ja ymmärtää yleiskielistä keskustelua. Hän osaa tarvittaessa tehdä lisäkysymyksiä ja tarkentaa itse ilmaisuaan. Hänellä on rohkeutta käyttää kieltä erilaisissa tilanteissa.

Kirjallisen kielitaidon tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää yleiskielisestä tekstistä pääasiat ja pystyy melko itsenäisesti omaksumaan myös jonkin ammatti- tai erityisalan oppimateriaalia. Hän pystyy esittämään ajatuksiaan kirjallisessa muodossa ja tuottamaan erityyppisiä tekstejä, esim. asiakirjoja ja esseevastauksia. Hän tuntee suomen kielen perusrakenteita, eivätkä oikeinkirjoitusvirheet kohtuuttomasti vaikeuta tekstin ymmärtämistä. Kurssin tavoitteena on tutustuttaa opiskelijat suomenkielisiin viestintävälineisiin ja saada televisio ja suomenkieliset lehdet osaksi opiskelijan arkielämää.

Jokaisen opintojakson lopussa käydään palautekeskustelu (kuvailevaa arviointia), jossa keskitytään siihen, miten opiskelija on saavuttanut jakson tavoitteet. Lisäksi keskustellaan opiskelijan etenemisestä, vaikeuksista, oppimisen keinoista ja siitä, mihin opiskelijan tulisi kiinnittää erityisesti huomiota. Tarkoituksena on saada opiskelija tiedostamaan vahvuutensa ja erityistä huomiota vaativat osa-alueensa. Lisäksi opiskelija oppii pohtimaan omaa opiskeluaan, opiskelutapojaan ja sitä, millä tavoilla hän oppii kieltä parhaiten.

Tietoteknisten valmiuksien harjoittelu on osittain integroitu kielenopetukseen.

- **Opintojaksot 1 - 3 (Periodi 1) 6 ov**

Kertausjaksoilla kerrataan ja vahvistetaan suomen kielen taitotason A 2.1 ja A 2.2 perusrakenteet.

1. Orientointi kielenopiskeluun ja kertausjakso (2 ov)

Tavoite ja sisältö: Opiskelija oppii tiedostamaan omaa kielenoppimistaan ja ymmärtää oman vastuunsa opiskelustaan. Jaksolla pohditaan hyviä tapoja kielenopiskelussa ja oppimisessa. Vertaillaan käytäntöjä eri kulttuureissa. Opiskelijan itseopiskelutaidot ja ryhmätyötaidot kehittyvät.

Kertausjaksolla keskitytään sekä kirjalliseen että suulliseen kielitaitoon. Jaksolla pyritään aktivoimaan jo opittuja rakenteita ja sanastoa pääasiassa suullisten harjoitusten avulla. Kirjoitetaan pieniä tekstejä itsestä ja omaan elämään liittyvistä läheisistä asioista.

2. Kirjallinen kielitaito I (2 ov)

Tavoite ja sisältö: Uutta sanastoa ja tekstinyymmärtämistä opiskellaan mm. oppilaitoksen omasta lukemistosta, erilaisista suomen kielen oppikirjoista, lyhyistä lehtiartikkeleista (esim. Selkouutisista) jne. Kirjallisen kielitaidon osuudessa harjoitellaan kirjoittamaan raportteja ja tilannekuvauksia. Sen jälkeen edetään mielipidetekstien laatimiseen.

3. Suullinen kielitaito I (2 ov)

Tavoite ja sisältö: Suullinen kielitaito I -jakson aikana opiskelijat pitävät pienet esitelmät omasta kulttuuristaan, kotimaastaan tai kotikaupungistaan. Oppilaitoksen omaa lukemistoa käytetään suullisen kielitaidon opiskelussa draaman pohjana. Sen pohjalta tehdään mm. pieniä näytelmiä, keskusteluharjoituksia, tilannepuheita ja roolileikkejä. Jakson tavoitteena on oppia puhumaan yleisistä konkreettisista asioista.

- **Opintojaksot 4 - 5 (Periodi 2) 4 ov**

Jaksoilla jatketaan kielitaitotason A 2.2. rakenteiden omaksumista, ja aletaan opiskella kielitaitotason B 1.1 rakenteita.

4. Kirjallinen kielitaito II (2 ov)

Tavoite ja sisältö: Uutta sanastoa ja tekstinyymmärtämistä opiskellaan mm. oppilaitoksen omasta lukemistosta, erilaisista suomen kielen oppikirjoista sekä lehtiartikkeleista (esim. paikalliset sanomalehdet). Referaatin tekemisen opiskelu aloitetaan tekemällä tiivistelmä yksinkertaisesta fiktiivisestä tarinasta.

5. Suullinen kielitaito II (2 ov)

Tavoite ja sisältö: Jaksolla pidetään alustukset joistain paikallisiin tapahtumiin liittyvistä tai ajankohtaisista uutisista. Alustusten jälkeen aiheesta keskustellaan yhdessä. Tavoitteena on oppia ilmaisemaan oma mielipide, kuuntelemaan toisten mielipiteitä ja keskustelemaan yhteisistä asioista. Tarkoitus on myös oppia seuraamaan aktiivisesti erityisesti paikallisuuksia eri medioista. Lisäksi jaksolla tehdään suullistamisharjoituksia pienistä tarinoista. Harjoitusten tavoitteena on oppia käyttämään sanastoa monipuolisemmin.

- **Opintojaksot 6 - 7 (Periodi 3) 4 ov**

Jaksoilla jatketaan kielitaitotason B 1.1. rakenteiden omaksumista, ja aletaan opiskella kielitaitotason B 1.2 rakenteita.

6. Kirjallinen kielitaito III (2 ov)

Tavoite ja sisältö: Uutta sanastoa ja tekstinymmärtämistä opiskellaan mm. oppilaitoksen omasta lukemistosta, erilaisista suomen kielen oppikirjoista sekä lehtiartikkeleista. Lopputyöhön valmistautuminen alkaa lyhyehköjen uutisten tai asiatekstien referointiharjoituksilla. Harjoitusten tavoitteena on oppia kirjoittamaan lähdetekstin pohjalta uutta tekstiä.

7. Suullinen kielitaito III (2 ov)

Tavoite ja sisältö: Jaksolla aloitetaan suomen puhekielen opiskelu. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat ymmärtämään normaalia puhekieltä ja kehittämään heidän omaa puhuttua kieltä luonnollisen puhekielen suuntaan. Puhekielen ymmärtämisen opiskelussa käytetään erilaisia puhekielen oppikirjoja. Oppilaitoksen oman lukemiston pohjalta opiskelijat laativat prosessipuheen johonkin kuviteltuun tilanteeseen. Prosessipuheeseen kuuluu kolme puhetta samasta aiheesta. Puheita kehitetään opettajan ja opiskelijoiden antaman palautteen pohjalta. Esiintymistä ja puheilmaisua harjoitellaan lisäksi erilaisten puheilmaisuharjoitusten ja leikkien avulla. Lisäksi jakson tavoitteena on, että opiskelija tuntee suomalaisen puhelinkäyttäytymiskulttuurin ja oppii sujuvasti käyttämään tärkeimpiä puhelinkeskustelufraaseja.

- **Opintojaksot 8 - 9 (Periodi 4) 4 ov**

Jaksoilla jatketaan kielitaitotason B 1.2 rakenteiden omaksumista sekä kerrataan myös aikaisemmin opittuja rakenteita.

8. Kirjallinen kielitaito IV (2 ov)

Tavoite ja sisältö: Uutta sanastoa ja tekstinymmärtämistä opiskellaan mm. oppilaitoksen omasta lukemistosta, erilaisista suomen kielen oppikirjoista sekä lehtiartikkeleista. Jakson aikana opiskelija tekee ohjatusti kirjallisen prosessityön omaan koulutus- tai ammattialaan liittyvästä aiheesta. Jakson aikana tutustutaan myös kielenhuollon tärkeimpiin asioihin. Opiskelija saa tätä kautta mielikuvan kirjallisen työn tekemisestä ammatillisessa koulutuksessa Suomessa. Lisäksi opiskelijalla on mahdollisuus oppia oman alansa sanastoa, mikä auttaa ammatillisessa koulutuksessa opiskelemisessä.

9. Suullinen kielitaito IV (2 ov)

Tavoite ja sisältö: Jaksolla jatketaan puhekielen opiskelua ja keskitytään erityisesti työelämän tilanteissa tarvittavaan kieleen, varsinkin puhekielisiin ilmaisuihin, koska opiskelijat menevät jakson jälkeen työharjoitteluun. Opiskelijat kertovat suullisesti omasta alastaan. Puheessa he käyttävät oman alansa sanoja, jotka he ovat keränneet ja opiskelleet kirjallista lopputyötä tehdessään.

- **Opintojaksot 10 -11 (Periodi 5) 2 ov**

Jaksoilla jatketaan kielitaitotason B 1.2 rakenteiden omaksumista sekä kerrataan myös aikaisemmin opittuja rakenteita.

- 10. Kirjallinen kielitaito V (1 ov)

Tavoite ja sisältö: Opiskelijat kirjoittavat mm. erilaisia virallisia tekstejä. Uutta sanastoa ja tekstinymmärtämistä opiskellaan mm. oppilaitoksen omasta lukemistosta, erilaisista suomen kielen oppikirjoista sekä lehtiartikkeleista.

- 10. Suullinen kielitaito V (1 ov)

Tavoite ja sisältö: Viimeisellä suullisen kielitaidon jaksolla esitellään lopputyö. Opiskelijat työskentelevät joko pareittain, toinen esittelee työn ja toinen oponoi, tai pienryhmissä ja antavat vertaispalautetta toisilleen. Lisäksi pohditaan jatkoa kurssin jälkeen ja keskustellaan tulevaisuudensuunnitelmista. Harjoitellaan referoimaan toisen ihmisen puhetta (esim. vieraileva opettaja) ja tekemään muistiinpanoja kuullusta puheesta.

4.2. Matemaattiset, tietotekniset ja luonnontieteelliset taidot 3 OV

Matemaattisten, tietoteknisten ja luonnontieteellisten taitojen tavoitteena on, että opiskelijalla on ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelua varten tarvittavat matematiikan, fysiikan, kemian sekä luonnontieteen perustiedot, ja hän hallitsee alan käsitteet ja sanastot.

- **Matemaattiset taidot (Periodi 3) 1 ov**

Opiskelija

- ammatillisissa opinnoissa tarvittavat matemaattiset käsitteet suomeksi
- osaa käyttää laskutoimituksia tehtävien ratkaisemisessa
- käyttää matemaattisia ajattelutapoja (loogista ja avaruudellista ajattelua) ja esittämismuotoja (kaavoja, malleja, kuvioita) ja tulkitsee niitä
- osaa käyttää matemaattisia apuvälineitä, taulukoita ja laskimia työssään

- **Tietotekniset taidot (Periodi 2) 1 ov**

Opiskelija

- hallitsee tietokoneen käytön niin, että se hyödyntää kaikkia opintoja
- antaa opiskelijalle valmiuksia tietoteknisen osaamisen lisäämiseen
- käyttää tietokoneella tekstinkäsittelyä, Internetiä ja sähköpostia

- **Luonnontieteelliset taidot (Periodi 4) 1 ov**

Opiskelija

- osaa käyttää luonnonilmiöiden selittämisessä hyödynnettävää tietoa ja menetelmiä

- o ymmärtää, mihin kysymyksiin matemaattisia ja luonnontieteellisiä taitoja voidaan käyttää
- o tuntee toimintaperiaatteita keskeisiltä fysiikan alueilta
- o ymmärtää, että fysiikka ja kemia ovat perustana muille luonnontieteille ja tekniikalle

Opiskelijaa ohjataan biologian ja anatomian opintoihin, mikäli opiskelija on hakeutumassa em. alalle.

4.3 Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus 6 ov

Yhteiskunnallisten valmiuksien tavoitteena on opiskelijoiden arkielämässä tarpeellisten tietojen omaksuminen ja suomalaisten toimintatapojen ja arvoperusteiden ymmärtäminen. Tavoitteena on, että opiskelija ottaa vastuuta omaa elämäänsä koskevissa ratkaisuisissa ja vaikuttaa aktiivisesti omaan elämäntilanteensa ja tulevaisuuteensa.

- **Yhteiskuntatieto (Periodi 2 ja 4) 2 ov**

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu Suomen yhteiskunnalliseen järjestelmään ja instituutioihin, yksilön asemaan, sekä oikeuksiin ja velvollisuuksiin yhteiskunnassa. Hän oppii toimimaan ja vaikuttamaan yhteiskunnan jäsenenä. Hän osaa käyttää yhteiskunnan peruspalveluita, mm. sosiaali- ja terveyshuollon palveluja. Hän tutustuu kansainvälisiin ihmisoikeuksiin ja suomalaiseen käsitykseen perheestä, tasa-arvosta ja naisten ja miesten rooleista yhteiskunnan eri tasoilla. Hän tuntee myös ympäristösuojelun perusasiat sekä ymmärtää kestävä kehityksen merkityksen.

- **Elinkeinoelämä (Periodi 4) 1 ov**

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu suomalaisen ja Lahden talousalueen työ- ja elinkeinoelämän keskeisiin toimialoihin, tuotantoon ja palveluihin ja on selvillä niiden merkityksestä työllisyydelle. Hän oppii tuntemaan eri ammattialojen tulevaisuudennäkymiä ja on selvillä työelämän muutoksista. Hän oppii tuntemaan työmarkkinoita sääteleviä taloudellisia tekijöitä ja työntekijän asemaa työelämässä. Hän tuntee Suomen työlainsäädännön perusteita (työsopimus, työsuhde, työaika, vuosiloma, työsuojelu ja -turvallisuus, työmarkkinajärjestöt ja ammattiyhdistystoiminta, verotus). Hän osaa suunnitella omia taloudellisia asioita ja tiedostaa yrittäjyyden yhdeksi uravaihtoehdoksi ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen yhteiskunnassa.

- **Historia ja maantiede (Periodi 2) 1 ov**

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu Suomen ja asuinalueensa lähihistoriaan sekä maantieteeseen ja luontoon pääpiirteittäin. Opiskelija tietää Suomen aseman EU:ssa ja ymmärtää Suomen lähihistorian merkityksen nykyiselle hyvinvointi-Suomelle.

- **Terveys ja hyvinvointi (Periodi 3) 1 ov**

Opiskelija ymmärtää ravinnon, liikunnan ja terveellisten elämäntapojen merkityksen ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin. Opiskelija tutustuu eri liikuntalajeihin. Hän ymmärtää ergonomisesti oikeiden työtapojen merkityksen.

- **Kulttuurintuntemus (Periodi 3) 1 ov**

Historiallisen näkökulman kautta opiskelija oppii ymmärtämään suomalaisen kulttuurin ja toimintatapojen erityispiirteitä ja suhteuttamaan niitä oman kulttuurinsa erityispiirteisiin. Hän oppii ymmärtämään kulttuurien välisten erojen syitä ja suhtaamaan kunnioittavasti erilaisiin näkemyksiin. Opiskelija arvostaa omaa identiteettiään kulttuurien yhtymäkohdassa ja käyttää monikulttuurisuutta voimavarana.

Opiskelija tuntee suomalaiset kansalliset perinteet ja juhlapäivät.

4.4 Opiskelu- ja ammatinvalintataidot 10 - 11ov

Opintokonaisuuden tavoitteena on, että opiskelija tutustuu suomalaiseen koulujärjestelmään ja työelämän toimintamalleihin ja ammatillisiin vaatimuksiin. Hänelle muodostuu kokonaiskuva suomalaisesta koulutusjärjestelmästä ja realistinen kuva omista kouluttautumismahdollisuuksistaan Suomessa. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana hän tutustuu suomalaiseen opiskelukulttuuriin ja oppilaitoskäytäntöihin niin, että hän voi vaivattomasti integroitua opiskeluyhteisöön

- **Suomalainen koulutusjärjestelmä (Periodi 1) 1 ov**

Opintojakson aikana opiskelija perehtyy suomalaiseen koulutusjärjestelmään ja erilaisiin ammatillisen opiskelun mahdollisuuksiin. Opiskelija tutustuu aikuisten näyttötutkintojärjestelmään ja tarvittaessa ammattiosaamisen näytön periaatteisiin ja niiden tuomiin mahdollisuuksiin. Hänelle kehittyy realistinen käsitys niistä ammateista ja koulutusvaihtoehdoista, joihin hän on hakeutumassa.

- **Ammatinvalinta (Periodi 2, 3 ja 5) 3 - 4 ov**

Opintojakson aikana opiskelija saa perustietoa eri ammateista, ammattitaito- ja soveltuvuusvaatimuksista sekä eri opintojen muodostumisesta. Hän saa tietoa Lahden ja muiden paikkakuntien koulutusvaihtoehdoista sekä hän tietää, miten hakeudutaan erityyppisiin koulutusmuotoihin. Opiskelija on selvillä opiskelun erilaisista rahoitusvaihtoehdoista. Hän tutustuu ammatin opiskeluun käytännössä ja muodostaa käsityksen omasta soveltuvuudesta koulutukseen.

- **Työssäoppimiseen valmentautuminen ja työssäoppiminen (Periodi 5) 5 ov**

Opintojakson aikana opiskelija valmistautuu käytännön työelämän tutustumisjaksolle perehtymällä etukäteen suomalaiseen työelämän ajankohtaiseen tilanteeseen, suomalaisen työkultuurin mukaisiin toimintatapoihin ja ammatillisiin osaamisvaatimuksiin. Hän on selvillä keskeisistä työkultuurien välisistä eroista lähtömaansa ja Suomen välillä, ja hän tuntee perusasiat suomalaiseen työkultuuriin kuuluvista toimintatavoista ja periaatteista.

Opintojakson aikana hän täydentää tietämystään eri ammateista laatimalla ammatinkuvauksia kiinnostuksensa kohteena olevista ammateista (työtehtävät, koulutusmahdollisuudet, työllistyminen, ammattitaitovaatimukset, palkkaus, työajat) sekä selvittää eri alojen työllistymismahdollisuuksia ja tulevaisuudennäkymiä.

Työssäoppimisen aikana opiskelija saa käytännön kokemusta ja lisätietoa suomalaisesta työelämästä. Opiskelijan työelämään tutustuminen toteutetaan ammattialalla, joka liittyy hänen omiin ammatinvalinnallisiin tavoitteisiinsa, ja jonka opiskeluun hän on suuntautunut.

- **Opiskelutaidot (Periodi 1) 1 ov**

Opintojakson aikana opiskelija kehittää tiedonhankintataitojaan ja itseopiskeluvalmiuksiaan siten, että hänellä on omatoiminen ja suunnitelmallinen ote opiskeluun. Opiskelija tutustuu erilaisiin tapoihin opiskella sekä hän ymmärtää yhteistyötaitojen merkityksen.

Opiskelija perehtyy arvioinnin ja itsearvioinnin periaatteisiin. Opiskelija oppii arvioimaan realistisesti omia kykyjään, taipumuksiaan ja jo olemassa olevaa osaamistaan. Hän osaa myös ottaa huomioon koulutuksen ja suomalaisen työelämän vaatimukset valitessaan omaa alaansa. Opiskelija kartoittaa omaa elämäntilannettaan ja sosiaalista viitekehystä.

4.5 Valinnaiset opinnot 0 – 1 ov

Oppilaalla on mahdollisuus valita henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa perustuen valinnaisia aineita, jotka voivat esimerkiksi hygieniaoasamiskoulutus, suomen kieli, englannin kieli, tietotekniikka tai jokin muu.

5 OPETUKSEN JA OPPIMISEN JÄRJESTELYT

5.1 Opetusmenetelmät ja oppimateriaali

Opetus toteutetaan monimuotoisesti päiväopetuksena opiskelijoiden tarpeet ja erityispiirteet huomioon ottaen. Opetus- ja opiskelumenetelmät valitaan ryhmän ja opetettavan asian mukaisesti. Käytettäviä menetelmiä ovat mm. oppimispäiväkirja, pari- ja ryhmätyöt, tiedonhankintatehtävät, tietokoneella tehtävät oppimistehtävät ja harjoitukset, videoinnit, asiantuntijavierailut sekä tutustumiskäynnit, tietojen jäsentäminen esim. mind mapin avulla, ohjattu itsenäinen työskentely, eri opetusryhmien yhteistyö sekä luentoja.

Työssäoppimispaikalla kielen ja kulttuurin opiskelu perustuu ohjattuun työssäoppimiseen, jolloin oppimista edistetään ja tuetaan käyttämällä mm. erilaisia etätehtäviä työssäoppimistilanteita hyödyntäen. Opiskelijalla on työvihko, johon hän kerää jatkuvasti keskeistä ammatillista sekä puhekielistä sanastoa ja ilmauksia. Työpaikkaohjaajat saavat tarvittaessa valmennusta selkokielen käyttöön ja maahanmuuttajien erityiskysymyksiin. Ohjaava opettaja toimii yhteistyössä työpaikkojen kanssa työssäoppimisen toteuttamisessa.

Suomen kielen opetuksessa käytettäviä menetelmiä ovat mm. kielistudioharjoitukset (mm. oppilaitoksen omat harjoitukset verkossa), parikeskustelut, kirjoitustehtävät, ilmaisutaidon harjoitukset, draama- ja tilanneharjoitukset, suulliset esitykset ja alustukset, roolipelit, puhelinkeskustelut. Opetusmenetelmistä ja oppimateriaaleista pyritään tekemään mahdollisimman aitoja, käytännönläheisiä ja opiskelijan omaa kielenoppimista tukevia.

Oppimateriaalina käytetään maahanmuuttajakoulutukseen suunnattuja Suomessa julkaistuja oppimateriaaleja ja videokasetteja, Internetistä löytyvää materiaalia sekä sanoma- ja ammattilehtiä. Opettajat tuottavat runsaasti myös itse kirjallista materiaalia. Myös opiskelijat osallistuvat itse materiaalin hankkimiseen keräämällä aktiivisesti työssäoppimispaikkansa keskeistä, erityisesti puhekielistä sanastoa.

5.2. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja opiskelijan ohjaus

Tämä opetussuunnitelma on perustana opiskelijan henkilökohtaiselle opiskelusuunnitelmalle. Yhteistyössä opiskelijan kanssa hänelle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jossa otetaan huomioon hänen aikaisempi opinto-, työ- ja elämäkokemuksensa. Suunnitelma perustuu opiskelijan perusvalmiuksien tasoon ja hänen tavoitteisiinsa. Opiskelusuunnitelmassa selvitetään myös opiskelijan alustavat tulevaisuuden tavoitteet opintojen suhteen ja tarkennetaan opiskelun aikaisia opetusjärjestelyjä.

Opiskelijalla on mahdollisuus saada koko valmistavan koulutuksen ajan henkilökohtaista ohjausta, jolla tuetaan meneillään olevan valmistavan koulutuksen opintojen etenemistä, opiskelijan omien tulevaisuuden ja ammatillisten opiskelusuunnitelmiansa tekemistä sekä henkilökohtaisen elämäntilanteeseen liittyvien ratkaisujen tekemistä.

Oppimisen ohjauksen tavoitteena on opiskelijan omien oppimiskokemusten ja merkitysten arviointi, kehittyminen itsenäiseen työskentelyyn ja oman edistymisen arviointiin sekä vastuun ottamiseen omista opinnoista.

Ammatilliseen tulevaisuuden suunnitteluun ja elämäntilanteeseen liittyvässä ohjauksessa painottuu opiskelijan kannustaminen oman osaamisensa hyödyntämiseen ja realististen ammatillisten suunnitelmien tekemiseen sekä elämänhallinnan taitojen kehittäminen.

Ennen henkilökohtaisen ohjauksen aloittamista ohjaajan on varmistuttava siitä, että ohjattavalla opiskelijalla ja ohjaajalla on yhteinen käsitys ohjauksen tarkoituksesta ja merkityksestä. Henkilökohtainen ohjauksen toteuttamisessa kiinnitetään erityistä huomiota molemminpuolisen luottamuksen rakentamiseen (turvallisuus, puolueettomuus, tuttuus, luotettavuus), opiskelijan kannustamiseen ja hänen omien voimavarojensa vahvistamiseen sekä opiskelijan omien ratkaisujen kunnioittamiseen.

6 OPISKELIJAN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tehtävät ja tavoitteet

Arvioinnilla ohjataan, motivoidaan ja kannustetaan opiskelijaa myönteisesti omien tavoitteidensa saavuttamiseen ja kehitetään hänen itsearviointitaitoaan. Arvioinnin tarkoituksena on, että opiskelija tiedostaa vahvuutensa ja sellaiset osaamisalueet, joissa hänen tulee vielä kehittyä saavuttaakseen tavoitteensa.

Arvioinnin tulee tukea opiskelijan myönteisen minäkuvan kehittymistä ja luottamusta omaan kykyihinsä. Arviointi perustuu opiskelijan omaan itsearviointiin sekä opiskelijan, opettajien ja työssäoppimiseen valmentautumisen aikana mahdolliseen työnantajan kanssa käytyyn arviointikeskusteluun.

Arvioinnin tehtävänä on opiskelijan ohjauksen lisäksi tuottaa tietoa opiskelijoiden osaamisesta opiskelijalle itselleen, opettajille, työnantajille ja jatko-opintoihin pyrkimistä varten.

6.2 Oppimisen ja osaamisen arviointi

Opiskelijan arviointi on kriteeriperusteista, jolloin opiskelijan oppimista ja osaamista verrataan aina koulutuksen vaatimuksiin sekä niiden pohjalta laadittuihin arviointikriteereihin. Opiskelijalla on oikeus oppia ennen kuin tavoitteissa määriteltyä osaamista arvioidaan todistukseen tulevan arvosanan saamiseksi.

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin tavoite on, että opiskelija tietää, mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Oppimisen arvioinnissa opettajan tulee käyttää opiskelijaa motivoivia ja aktivoivia menetelmiä. Niiden avulla tuetaan ja motivoidaan opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa sekä kehitetään opiskelijan itsearviointitaitoa. Opiskelija arvioi oppimistaan opintojen tavoitteiden ja arviointikriteerienperusteella.

Oppimista arvioidaan koko koulutuksen ja opiskelun ajan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä. Numeerista arviointia ei oppimisen arvioinnissa tarvita. Palautteella tuetaan ja ohjataan opiskelijaa mahdollisimman hyviin suorituksiin tuomalla esille opiskelijan vahvuudet. Oppimisen arvioinnin perusteella tehdään tarvittavat muutokset opiskelijan opetukseen ja oppimisen tukemiseen. Muutokset kirjataan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan.

Osaamisen arviointi

Asetuksen 1139/1999 10 §:n mukaan maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavassa koulutuksessa voidaan poiketa arvioinnin yleisistä perusteista näiden opetussuunnitelman perusteiden määräämällä tavalla. Opiskelijalle annetaan todistukseen tulevat arvosanat voimassa olevan ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen mukaisella arviointiasteikolla tai suoritettu (S) – merkinnällä.

Osaamista arvioitaessa arviointimenetelmät valitaan siten, että ne mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opiskelumenetelmiin ja tukevat opiskelijan oppimista. Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamisensa monipuolisesti ja arvioida myös itse osaamistaan.

6.3. Opiskelijan osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Koulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille siitä, minkälaista aineistoa ja asiakirjoja on esitettävä osaamisen tunnistamista ja tunnustamista varten ja milloin opiskelijan on haettava osaamisen tunnistamista ja tunnustamista (A 603/2005, 3 §).

Osaamisen tunnistaminen

Opiskelijan osaamista on arvioitava jo opintojen alussa. Opiskelijan osaaminen ja sen taso tulee selvittää opiskelijan vahvuuksien tunnistamiseksi ja aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen määrittelemiseksi. Osaamisen tunnistaminen on pohjana opiskelijan henkilökohtaisten tavoitteiden laatimisessa, mutta myös tarvittavan ohjauksen ja tuen määrittelemisessä.

Osaamisen tunnistamiseksi käydään arviointikeskustelu, johon osallistuvat opiskelija ja opettaja tai opettajat. Osaamisen tunnistamisen edistämiseksi on kehitettävä erilaisia sitä helpottavia arviointitapoja.

Osaamisen tunnustaminen

Mikäli osaamisen tunnistamisessa opinnoille asetetut tavoitteet tai osa tavoitteista todetaan saavutetuiksi, osaaminen tunnustetaan. Osaamisen tunnustaminen kirjataan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan.

Osaamisen tunnustaminen on osa opiskelijan arviointia ja sitä koskevat samat säädökset kuin muutakin opiskelijan arviointia (L 601/2005, 25 §, 25 a §, 25 c §). Osaamisen tunnustamisella korvataan tai luetaan hyväksi koulutukseen kuuluvia opintoja. Osaamisen tunnustamisella korvatut koulutuksen osat merkitään todistukseen (luku 4.9). Osaamisen tunnustamisesta päättävät kyseisten opintojen opettaja tai opettajat yhdessä. Aikaisemmin hankitulle osaamiselle ei voida asettaa mitään yleistä aikarajaa, jota ennen hankittua osaamista ei voitaisi tunnustaa, mutta osaamisen ajantasaisuus voidaan tarkistaa. Tarvittaessa opiskelijan on osoitettava osaamisensa vastaavuus koulutuksen vaatimuksiin ja tavoitteisiin.

6.4 Arvioinnin kriteerit eri opintokokonaisuuksissa

Opiskelijoille ja kaikille arviointiin osallistuville on tiedotettava ennen opintojen alkamista arvioinnin periaatteista ja niiden soveltamisesta (A 603/2005 3 §).

Opintokokonaisuudet arvioidaan seuraavalla tavalla:

- **Kielelliset taidot**

- **Suomen kieli**

- Suomen kielen opinnot arvioidaan suoritettu (S) –merkinnällä. Lisäksi todistukseen merkitään opiskelijan saavuttama kielitaidon taso eurooppalaisen viitekehyksen tasolla (liite 1). Suomen kielen taidosta opiskelija saa arvosanan rakenteiden ja sanaston hallinnasta, puhumisesta, puheen ymmärtämisestä, tekstin ymmärtämisestä ja kirjoittamisesta.

- **Vieraat kielet**

- Vieraiden kielten opinnot arvioidaan suoritettu (S) –merkinnällä. Suoritus katsotaan hyväksytyksi, kun vieraan kielen kielitaito on eurooppalaisen viitekehyksen tasolla A1.3 (liite 1).

- **Opiskelijan oma äidinkieli**

- Opiskelijan oma äidinkieli arvioidaan suoritettu (S) –merkinnällä.

- **Matemaattiset, tietotekniset ja luonnontieteelliset taidot**

- Matemaattinen, tietotekninen ja luonnontieteellinen osaaminen arvioidaan voimassa olevan asetuksen mukaisella arviointiasteikolla tyydyttävä T1 – hyvä H2 – kiitettävä K3. (liite 2)

- **Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus**

- Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus arvioidaan voimassa olevan asetuksen mukaisella arviointiasteikolla tyydyttävä T1 – hyvä H2 - kiitettävä K3. (liite 3)

- **Opiskelu- ja ammatinvalintataidot**

- Opiskelu- ja ammatinvalintataidot arvioidaan suoritettu (S) –merkinnällä. Opinnot katsotaan suoritetuksi, kun

- opiskelija tuntee suomalaista koulutusjärjestelmää siten, että osaa valita itselleen sopivan jatkokoulutusväylän
 - opiskelija ymmärtää koulutuksen merkityksen omalle elämälleen
 - opiskelijalla on taidot opiskella ammatillisessa peruskoulutuksessa
 - opiskelija on tutustunut työelämään työpaikoilla
 -

- **Valinnaiset opinnot**

- Valinnaiset opinnot arvioidaan suoritettu (S) –merkinnällä

6.5 Todistus

Valmistavasta koulutuksesta ei anneta tutkintotodistusta, mutta hyväksytysti suoritettun koulutuksen jälkeen annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Todistukseen liitetään kopio opintokortista.

Todistukseen tulee merkitä seuraavat asiat:

1. Opiskelijan nimi ja henkilötunnus
2. Suoritettun koulutuksen nimi ja laajuus opintoviikkoina

3. Suoritetut opinnot, niiden laajuudet opintoviikkoina ja arvosanat (joko asteikolla tai suoritettu = S-merkinnällä), suomen kielen taitojen osalta suoritettu = S-merkintä ja Kielitaidon tasojen kuvausasteikon mukainen taitotasoarvio
4. Koulutukseen tutustumisen tai työssäoppimiseen valmentautumisen laajuus ja oppilaitokset sekä työpaikat
5. Lisätiedot erityistaidoista
6. Päiväys ja allekirjoitukset
7. Koulutuksen järjestäjän tai oppilaitoksen nimi ja leima

Todistuksen yhteydestä on myös käytävä ilmi:

8. Todistuksen myöntävän koulutuksen järjestäjän tai oppilaitoksen yhteystiedot
9. Opetusministeriön myöntämä koulutuksen järjestämislupa
10. Lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
11. Maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti (määräyksen hyväksymispäivämäärä ja diaarinumero)
12. Maininta, että koulutus on opetusministeriön hyväksymä (koulutuksen alkaessa voimassa olleen ministeriön päätöksen tai asetuksen päivämäärä ja diaari- tai asetusnumero)
13. Koulutuksen laajuuden, opintovuoden ja opintoviikon määrittelmä
14. Arvosana-asteikot

Todistuksen liitteet

Jos opiskelija on osallistunut yleisten kielitutkintojen suomen kielen kokeeseen tai muuhun vastaavaan kokeeseen, voidaan niistä saatu erillinen todistus liittää valmistavan koulutuksen todistuksen liitteeksi. Todistukseen voidaan liittää myös erillinen todistus opiskelijan erityistaidoista tai muita suosituksia.

Todistus suoritetuista opinnoista

Jos kaikkia koulutuksen vähimmäistavoitteita ei ole suoritettu, voidaan antaa todistus suoritetuista opinnoista. Todistukseen merkitään arvosanojen lisäksi myös sellaisiin opintoihin osallistuminen, joista opiskelija ei ole saanut vielä arvosanaa. Todistukseen kirjataan lisäksi, mitä suorituksia koko koulutuksen todistuksen saaminen opiskelijalta edellyttää.

Jos opiskelija on suorittanut osia ammatillisen peruskoulutuksen opinnoista, opinnot on merkittävä opintokorttiin. Näiden arvioinnissa on noudatettava ammatillisen peruskoulutuksen arviointimääräyksiä.

LIITE 1. KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.1	Kielitaidon alkeiden hallinta	<ul style="list-style-type: none"> * Ymmärtää erittäin rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja fraaseja (tervehdyksiä, nimiä, lukuja, kehoituksia) arkisissa yhteyksissä. * Ei edes ponnistellen ymmärrä kuin kaikkein alkeellisinta kielialainesta. * Tarvitsee erittäin paljon apua: toistoa, osoittamista, käännoästä. 	<ul style="list-style-type: none"> * Osaa vastata häntä koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin lyhyin lausein. Vuorovaikutus on puhelumppanin varassa, ja puhuja turvautuu ehkä äidinkieleen tai eleisiin. * Puheessa voi olla paljon pitkiä taukoja, toistoja ja katkoksia. * Ääntäminen voi aiheuttaa suuria ymmärtämisiongelmiä. * Osaa hyvin suppean perussanaston ja joitakin opeteltuja vakioilmaisuja. * Puhuja ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta hänen hallitsemansa harvat kaavamaiset ilmaisuut voivat olla melko virheettömiä. 	<ul style="list-style-type: none"> * Tuntee kirjainjärjestelmän, mutta ymmärtää tekstistä vain hyvin vähän. * Tunnistaa vähäisen määrän tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja ja osaa yhdistää niitä kuviin. * Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennakoitavassa yhteydessä on erittäin rajallinen. 	<ul style="list-style-type: none"> * Osaa viestiä välittömiä tarpeita hyvin lyhyin ilmaisuin. * Osaa kirjoittaa kielen kirjaimet ja numerot kirjaimin, merkitä muistiin henkilökohtaiset perustietonsa ja kirjoittaa joitakin tuttuja sanoja ja fraaseja. * Osaa joukon erillisiä sanoja ja sanontoja. * Ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta kirjoittaa oikein muutamia sanoja ja ilmauksia.
A1.2	Kehittyvä alkeiskieli-taito	<ul style="list-style-type: none"> * Ymmärtää rajallisen määrän sanoja, lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehoituksia, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin tai välittömään tilanteeseen. * Joutuu ponnistelemaan ymmärtääkseen yksinkertaisiakin lausumia ilman selviä tilannevihjeitä. * Tarvitsee paljon apua: puheen hidastamista, toistoa, näyttämistä ja käännoästä. 	<ul style="list-style-type: none"> * Osaa viestiä suppeasti joitakin välittömiä tarpeita ja kysyä ja vastata henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä vuoropuheluissa. Tarvitsee usein puhelumppanin apua. * Puheessa on taukoja ja muita katkoksia. * Ääntäminen voi aiheuttaa usein ymmärtämisiongelmiä. * Osaa hyvin suppean perussanaston, joitakin tilannesidonniaisia ilmaisuja ja peruskieliopin aineksia. * Alkeellisessakin vapaassa puheessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä. 	<ul style="list-style-type: none"> * Ymmärtää nimiä, kylttejä ja muita hyvin lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät välittömiin tarpeisiin. * Tunnistaa yksinkertaisesta tekstistä yksittäisen tiedon, jos voi lukea tarvittaessa uudelleen * Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on rajallinen. 	<ul style="list-style-type: none"> * Osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein. * Osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään (esim. vastauksia kysymyksiin tai muistilappuja). * Osaa joitakin perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita. * Ulkoa opetellut fraasit voivat olla oikein kirjoitettuja, mutta alkeellisimmassakin vapaassa tuotoksessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.3	Toimiva alkeiskieli-taito	<ul style="list-style-type: none"> * Ymmärtää yksinkertaisia lausumia (henkilökohtaisia kysymyksiä ja jokapäiväisiä ohjeita, pyyntöjä ja kieltöjä) rutiinimaisissa keskusteluissa tilanneyhteyden tukemana. * Pystyy seuraamaan yksinkertaisia, välittömiin tilanteisiin tai omaan 	<ul style="list-style-type: none"> * Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään. Selviytyy kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhelumppanin apua. * Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat hyvin ilmeisiä. * Ääntäminen voi joskus tuottaa 	<ul style="list-style-type: none"> * Pystyy lukemaan tuttuja ja joitakin tuntemattomia sanoja. Ymmärtää hyvin lyhyitä viestejä, joissa käsitellään arkielämää ja rutiinitapahtumia tai annetaan yksinkertaisia ohjeita. * Pystyy löytämään tarvitsemansa 	<ul style="list-style-type: none"> * Selviytyy kirjoittamalla kaikkein tutuimmissa, helposti ennakoitavissa arkisiiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa. * Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä (yksinkertaisen postikortin, henkilötiedot,

		kokemukseensa liittyviä keskusteluju. * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja kuulijalle kohdennettua yleiskielistä puhetta.	ymmärtämisongelmia. *Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakteita. * Alkeellisessäkin puheessa esiintyy paljon peruskielioppivirheitä.	yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä (postikortit, säätiedotukset). * Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hyvin hidasta.	yksinkertainen sanelu). * Osaa kaikkein tavallisimpia sanoja ja ilmauksia, jotka liittyvät omaan elämään tai konkreetteihin tarpeisiin. Osaa kirjoittaa muutamia yksilauseisia virkkeitä. * Alkeellisessäkin vapaassa tuotoksessa esiintyy monenlaisia virheitä.
--	--	--	--	--	--

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.1	Peruskielitaidon alkuvaihe	<p>* Pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välittömän tärkeitä.</p> <p>* Pystyy ymmärtämään lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien keskustelujen ja viestien (ohjeet, kuulutukset) ydinsisällön sekä havaitsemaan aihepiirin vaihdokset tv-uutisissa.</p> <p>* Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalilla nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskielistä puhetta, joka usein täytyy lisäksi toistaa.</p>	<p>* Osaa kuvata lähipiiriään muutamien lyhyin lausein. Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista. Osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun, mutta kykenee harvoin ylläpitämään pitempää keskustelua.</p> <p>*Tuottaa sujuvasti joitakin tuttuja jaksoja, mutta puheessa on paljon hyvin ilmeisiä taukoja ja vääriä aloituksia.</p> <p>* Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on hyvin ilmeistä ja ääntämisvirheistä voi koitua satunnaisia ymmärtämisongelmia.</p> <p>*Osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita (kuten menneen ajan muotoja ja konjunktioita).</p> <p>* Hallitsee kaikkein yksinkertaisimman kieliopin alkeellisessä vapaassa puheessa, mutta virheitä esiintyy yhä paljon perusrakenteissakin.</p>	<p>*Ymmärtää yksinkertaisia ja kaikkein tavanomaisinta sanastoa sisältäviä tekstejä (yksityiskirjeitä, pikku-uutisia, arksimpia käyttöohjeita).</p> <p>* Ymmärtää tekstin pääajatuksen ja joitakin yksityiskohtia parin kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa paikantaa ja verrata yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla.</p> <p>* Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hidasta.</p>	<p>* Selviytyy kirjoittamalla kaikkein rutiininomaisimmista arkitilanteista.</p> <p>* Osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia viestejä (henkilökohtaiset kirjeet, lappuset), jotka liittyvät arkisiin tarpeisiin sekä yksinkertaisia, luettelomaisia kuvauksia hyvin tutuista aiheista (todellisista tai kuvitteellisista henkilöistä, tapahtumista, omista ja perheen suunnitelmista).</p> <p>*Osaa käyttää perustarpeisiin liittyvää konkreettia sanastoa ja perusaikamuotoja sekä yksinkertaisin sidossanoin (ja, mutta) liitettyjä rinnasteisia lauseita.</p> <p>*Kirjoittaa kaikkein yksinkertaisimmat sanat ja rakenteet melko oikein, mutta tekee toistuvasti virheitä perusasioissa (aikamuodot, taiputus) ja tuottaa paljon kömpelöitä ilmaisuja vapaassa tuotoksessa.</p>

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.2	Kehittyvä peruskielitaito	<p>* Ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään konkreetit tarpeensa. Pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia.</p> <p>*Pystyy yleensä tunnistamaan ympärillään käytävän keskustelun aiheen. Ymmärtää tavallista sanastoa ja hyvin</p>	<p>* Osaa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen lähipiiristään ja sen jokapäiväisistä puolista. Pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista. Voi tarvita apua keskustelussa ja vältellä joitakin aihepiirejä.</p> <p>*Puhe on välillä sujuvaa, mutta erilaiset katkokset ovat hyvin ilmeisiä.</p>	<p>*Ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä (mainokset, kirjeet, ruokalistat, aikataulut) sekä faktatekstejä (käyttöohjeet, pikku-uutiset).</p>	<p>* Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa.</p> <p>*Osaa kirjoittaa hyvin lyhyen, yksinkertaisen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimista ja elinympäristönsä arkipäiväisistä puolista (lyhyet kirjeet, muistilaput, hakemukset, puhelinviestit).</p>

		rajallisen joukon idiomeja tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonnoisessa puheessa. * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi. Toistoa tarvitaan melko usein.	*Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy. *Osaa kohtalaisen hyvin tavallisen, jokapäiväisen sanaston ja jonkin verran idiomattisia ilmaisuja. Osaa useita yksinkertaisia ja myös joitakin vaativampia rakenteita. * Laajemmassa vapaassa puheessa esiintyy paljon virheitä perusasioissa (esim. verbien aikamuodoissa) ja ne voivat joskus haitata ymmärrettävyyttä.	* Pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä muutaman kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja kontekstista. * Tarvitsee usein uudelleen lukemista ja apuvälineitä tekstikappaleen ymmärtämiseksi.	*Osaa arkisen perussanaston, rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot. * Kirjoittaa yksinkertaiset sanat ja rakenteet oikein, mutta tekee virheitä harvinaisemmissa rakenteissa ja muodoissa ja tuottaa kömpelöitä ilmaisuja.
--	--	--	--	---	--

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.1	Toimiva peruskielitaito	*Ymmärtää pääajatuksia ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja mukaan lukien lyhyt kerronta. Tavoittaa radiouutisten, elokuvien, tv-ohjelmien ja selkeiden puhelinviestien pääkohdat. * Pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaan puhetta. Ymmärtää tavallista sanastoa ja rajallisen joukon idiomeja. * Pitemmän viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja selkeämpää yleiskielistä puhetta. Toistoa tarvitaan silloin tällöin.	*Osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia. Selviytyy kielialueella tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista. Osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hieman vaativammassa tilanteissa. Pitkäkestoinen esitys tai käsitteelliset aiheet tuottavat ilmeisiä vaikeuksia. *Pitää yllä ymmärrettävää puhetta, vaikka pitemmissä puhejaksoissa esiintyy taukoja ja epäröintiä. *Ääntäminen on selvästi ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on joskus ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy jonkin verran. *Osaa käyttää melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Käyttää useita erilaisia rakenteita. * Laajemmassa vapaassa puheessa kielioppivirheet ovat tavallisia (esim. artikkeleita ja päätteitä puuttuu), mutta ne haittaavat harvoin ymmärrettävyyttä.	*Pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä (taulukot, kalenterit, kurssiohjelmat, keittokirjat) tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta. * Pystyy seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia. * Arkikokemuksesta poikkeavien aiheiden ja tekstin yksityiskohtien ymmärtäminen voi olla puutteellista.	* Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista. *Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin liittämällä erilliset ilmaukset peräkkäin jaksoiksi (kirjeet, kuvaukset, tarinat, puhelinviestit). Pystyy välittämään tehokkaasti tuttua tietoa tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa. *Osaa useimpien tutuissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet, vaikka teksteissä esiintyy interferenssiä ja ilmeisiä kiertoilmaisuja. * Rutiininomainen kieliaines ja perusrakenteet ovat jo suhteellisen virheettömiä, mutta jotkut vaativammat rakenteet ja sanaliitot tuottavat ongelmia.

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.2	Sujuva peruskielitaito	* Ymmärtää selväpiirteistä asiatietaa, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä (epäsuora tiedustelu, työkeskustelut, ennakoitavissa olevat	*Osaa kertoa tavallisista, konkreeteista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen ja selostaa myös muita aiheita, kuten elokuvia, kirjoja tai musiikkia. Osaa viestiä varmasti useimmissa tavallisissa tilanteissa. Kielellinen ilmaisu ei ehkä ole	* Pystyy lukemaan muutaman kappaleen pituisia tekstejä monenlaisista aiheista (lehtiartikkelit, esitteet, käyttöohjeet, yksinkertainen kaunokirjallisuus) ja selviää myös jonkin verran päättyvä vaativista	*Osaa kirjoittaa henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä, kertoa niissä uutisia ja ilmaista ajatuksiaan tutuista abstrakteista ja kulttuuriaiheista, kuten musiikista tai elokuvista. * Osaa kirjoittaa muutaman kappaleen pituisen jäsentyneen tekstin (muistiinpanoja, lyhyitä

	<p>puhelinviestit).</p> <p>* Ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta ja epämuodollisesta keskustelusta.</p> <p>* Ymmärtäminen edellyttää yleiskieltä tai melko tuttua aksenttia sekä satunnaisia toistoja ja uudelleenmuotoiluja. Nopea syntyperäisten välinen keskustelu ja vieraiden aiheiden tuntemattomat yksityiskohdat tuottavat vaikeuksia.</p>	<p>kovin tarkkaa.</p> <p>*Osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti. Vaikka taukoja ja katkoksia esiintyy, puhe jatkuu ja viesti välittyy.</p> <p>*Ääntäminen on hyvin ymmärrettävää, vaikka intonaatio ja painotus eivät ole aivan kohdekielen mukaisia.</p> <p>*Osaa käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idioimeja. Käyttää myös monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita.</p> <p>* Kielioppivirheitä esiintyy jonkin verran, mutta ne haittaavat harvoin laajempaakaan viestintää.</p>	<p>teksteistä käytännönläheisissä ja itselleen tärkeissä tilanteissa.</p> <p>* Pystyy etsimään ja yhdistelemään tietoja useammasta muutaman sivun pituisesta tekstistä suorittaakseen jonkin tehtävän.</p> <p>* Pitkien tekstien jotkin yksityiskohdat ja sävyt saattavat jäädä epäselviksi.</p>	<p>yhteenvedoja ja selostuksia selväpiirteisen keskustelun tai esityksen pohjalta).</p> <p>Osaa esittää jonkin verran tukitietoa pääajatuksille ja ottaa lukijan huomioon.</p> <p>* Hallitsee melko monenlaisen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita. Osaa ilmaista rinnasteisuutta ja alisteisuutta.</p> <p>*Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä kieltä, vaikka virheitä esiintyy vaativissa rakenteissa, tekstin jäsentelyssä ja tyyliissä ja vaikka äidinkielen tai jonkin muun kielen vaikutus on ilmeinen.</p>
--	---	---	--	---

Taitotaso B2 Selviytyminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa					
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.1	Itsenäisen kielitaidon perustaso	<p>* Ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksisen puheen pääajatuksat, kun se käsittelee konkreetteja tai abstrakteja aiheita. Pystyy seuraamaan yleisesti kiinnostavaa yksityiskohtaista kerrontaa (uutiset, haastattelut, elokuvat, luennot).</p> <p>* Ymmärtää puheen pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusastetta ja tyyliä. Pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia, jos puheen kulku on selvästi merkitty erilaisin jäsentimin (sidesanat, rytmitys). Pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat.</p> <p>* Ymmärtää suuren osan ympärillään käytävästä keskustelusta, mutta voi kokea vaikeaksi ymmärtää useamman syntyperäisen välistä keskustelua, jos nämä eivät mitenkään helpota sanottavaansa.</p>	<p>*Osaa esittää selkeitä, täsmällisiä kuvauksia monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista, kertoa tuntemuksista sekä tuoda esiin tapahtumien ja kokemusten henkilökohtaisen merkityksen. Pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin käytännöllisiin ja sosiaalisiin tilanteisiin sekä melko muodollisiin keskusteluihin. Pystyy säännölliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa vaikuttamatta tahattomasti huvittavalta tai ärsyttävältä. Kielellinen ilmaisu ei aina ole täysin tyylikästä.</p> <p>*Pystyy tuottamaan puhejaksoja melko tasaiseen tahtiin, ja puheessa on vain harvoin pitempiä taukoja.</p> <p>*Ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia.</p> <p>*Osaa käyttää monipuolisesti kielen rakenteita ja laajajohkoa sanastoa mukaan lukien idiomaattinen ja käsitteellinen sanasto. Osoittaa kasvavaa taitoa reagoida sopivasti tilanteen asettamiin muutovaatimuksiin.</p> <p>* Kieliopin hallinta on melko hyvää, eivätkä satunnaiset virheet yleensä haittaa ymmärrettävyyttä.</p>	<p>*Pystyy lukemaan itsenäisesti muutaman sivun pituisia tekstejä (lehtiartikkeleita, novelleja, viihde- ja tietokirjallisuutta, raportteja ja yksityiskohtaisia ohjeita) oman alan tai yleisistä aiheista. Tekstit voivat käsitellä abstrakteja, käsitteellisiä tai ammatillisia aiheita, ja niissä on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.</p> <p>*Pystyy tunnistamaan kirjoittajan ja tekstin tarkoituksen, paikantamaan useita eri yksityiskohtia pitkistä tekstistä. Pystyy nopeasti tunnistamaan tekstin sisällön ja uusien tietojen käyttöarvon päättääkseen, kannattaako tekstiin tutustua tarkemmin.</p> <p>* Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien idiomit ja kulttuuriviitaukset.</p>	<p>* Osaa kirjoittaa selkeitä ja yksityiskohtaisia tekstejä monista itseään kiinnostavista aihepiireistä, tutuista abstrakteista aiheista, rutiiniluonteisia asiaviestejä sekä muodollisempia sosiaalisia viestejä (arvostelut, liikekirjeet, ohjeet, hakemukset, yhteenvedot).</p> <p>*Osaa kirjoittaessaan ilmaista tietoja ja näkemyksiä tehokkaasti ja kommentoida muiden näkemyksiä. Osaa yhdistellä tai tiivistää eri lähteistä poimittuja tietoja omaan tekstiin.</p> <p>aston ja vaativia lauserakenteita sekä kielelliset keinot selkeän, sidosteisen tekstin laatimiseksi. Sävyin ja tyylin joustavuus on rajallinen, ja pitkässä esityksessä voi ilmetä hyppäyksiä asiasta toiseen.</p> <p>* Hallitsee melko hyvin oikeinkirjoituksen, kieliopin ja välimerkkien käytön, eivätkä virheet johda väärinkäsityksiin. Tuotoksessa saattaa näkyä äidinkielen vaikutus. Vaativat rakenteet sekä ilmaisun ja tyylin joustavuus tuottavat ongelmia.</p>

Taitotaso B2 Selviytyminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa					
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.2	Toimiva itsenäinen kielitaito	<p>* Ymmärtää elävää tai tallennettua, selkeästi jäsentynyttä yleiskielistä puhetta kaikissa sosiaalisen elämän, koulutuksen ja työelämän tilanteissa (myös muodollinen keskustelu ja syntyperäisten välinen vilkas keskustelu).</p> <p>* Pystyy yhdistämään vaativia tehtäviä varten kompleksista ja yksityiskohtaista tietoa kuulemistaan laajoista keskusteluista tai esityksistä. Osaa päätellä ääneen lausumattomia asenteita ja sosiokulttuurisia viitteitä sekä arvioida kriittisesti kuulemaansa.</p> <p>* Ymmärtää vieraita puhujia ja kielimuotoja. Huomattava taustamelu, kielellinen huumori ja harvinaisimmat idiomit ja kulttuuriviittaukset saattavat yhä tuottaa vaikeuksia.</p>	<p>* Osaa pitää valmistellun esityksen monenlaisista yleisistäkin aiheista. Pystyy tehokkaaseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa. Osaa keskustella ja neuvotella monista asioista, esittää ja kommentoida vaativia ajatuskuluja ja kytkeä sanottavansa toisten puheenvuoroihin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla. Esitys voi olla kaavamaista, ja puhuja turvautuu toisinaan kiertoilmauksiin.</p> <p>* Osaa viestiä spontaanisti, usein hyvinkin sujuvasti ja vaivattomasti satunnaisista epäroinneista huolimatta.</p> <p>* Ääntäminen ja intonaatio ovat hyvin selkeitä ja luontevia.</p> <p>* Hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista konkreetteja ja käsitteellisiä, tuttuja ja tuntemattomia aiheita varmasti, selkeästi ja tilanteen vaatimaa muodollisuusastetta noudattaen. Kielelliset syyt rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin.</p> <p>* Kieliopin hallinta on hyvää. Usein puhuja korjaa virheensä itse, eivätkä virheet haittaa ymmärrettävyyttä.</p>	<p>* Pystyy lukemaan itsenäisesti usean sivun pituisia, eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä (päivälehtiä, novelleja, kaunokirjallisuutta). Jotkin näistä voivat olla vain osittain tuttuja tai tuntemattomia, mutta henkilön itsensä kannalta merkityksellisiä.</p> <p>* Pystyy tunnistamaan kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin tarkoituksen. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä. Ymmärtää riittävästi tiivistäkseen pääkohdat tai ilmaistakseen ne toisin sanoin.</p> <p>* Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien harvinaisimmat idiomit ja kulttuuriviittaukset.</p>	<p>* Osaa kirjoittaa selkeitä, yksityiskohtaisia, muodollisia ja epämuodollisia tekstejä monimutkaisista todellisista tai kuvitelluista tapahtumista ja kokemuksista enimmäkseen tutuille ja toisinaan tuntemattomille lukijoille. Osaa kirjoittaa esseiden, muodollisen tai epämuodollisen selostuksen, muistiinpanoja jatkotehtäviä varten ja yhteenvetoja.</p> <p>* Osaa kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstiä kantansa, kehittää argumentteja systemaattisesti analysoida, pohtia ja tiivistää tietoa ja ajatuksia.</p> <p>* Kielellinen ilmaisuväline ei rajoita havaittavasti kirjoittamista.</p> <p>* Hallitsee hyvin kieliopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä harvinaisissa rakenteissa ja idiomaattisissa ilmauksissa sekä tyylliseikoissa.</p>

Taitotasot C1-C2 Selviytyminen monissa vaativissa kielenkäyttötilanteissa					
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
C1.1	Taitavan kielitaidon perustaso	<p>* Ymmärtää suhteellisen vaivattomasti pitempääkin puhetta tai esitystä (elokuvia, luentoja, keskusteluja, väittelyjä) erilaisista tutuista ja yleisistä aiheista myös silloin, kun puhe ei ole selkeästi jäsenneiltyä ja sisältää idiomaattisia ilmauksia ja rekisterinvaihdoksia.</p> <p>* Ymmärtää hyvin erilaisia äänitemateriaaleja yksityiskohtaisesti ja puhujien välisiä suhteita ja tarkoituksia tunnistuen.</p> <p>* Vieraksentti tai hyvin murteellinen puhekieli tuottavat vaikeuksia.</p>	<p>* Osaa pitää pitkähkön, valmistellun muodollisenkin esityksen. Pystyy ottamaan aktiivisesti osaa monimutkaisiin käsitteellisiin ja yksityiskohtia sisältäviin tilanteisiin ja johtaa rutiiniluonteisia kokouksia ja pienryhmiä. Osaa käyttää kieltä monenlaiseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Tyyllilajien ja kielimuotojen vaihtelu tuottaa vaikeuksia.</p> <p>* Osaa viestiä sujuvasti, spontaanisti ja lähes vaivattomasti.</p> <p>* Osaa vaihdella intonaatiota ja sijoittaa lausepainot oikein ilmaistakseen kaikkein hienoimpiakin merkitysvaihteita.</p> <p>* Sanasto ja rakenteisto ovat hyvin laajat ja rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla.</p> <p>* Kieliopin hallinta on hyvää. Satunnaiset virheet eivät hankaloita ymmärtämistä, ja puhuja osaa korjata ne itse.</p>	<p>* Ymmärtää yksityiskohtaisesti pitkähköjä, kompleksisia tekstejä eri aloilta.</p> <p>* Pystyy vaihtelevaan lukutapaansa tarpeen mukaan. Osaa lukea kriittisesti ja tyyllisiä vivahteita arvioiden sekä tunnistaa kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin piilomerkityksiä. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä, tiivistämään ne ja tekemään niistä vaativia johtopäätöksiä.</p> <p>* Vaativimmat yksityiskohdat ja idiomaattiset tekstikohdat saattavat vaatia useamman lukukerran tai apuvälineiden käyttöä.</p>	<p>* Pystyy kirjoittamaan selkeitä, hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista, ilmaisemaan itseään täsmällisesti ja ottamaan huomioon vastaanottajan. Osaa kirjoittaa todellisista ja kuvitteellisista aiheista varmalla, persoonallisella tyyllillä käyttäen kieltä joustavasti ja monitasoisesti. Pystyy kirjoittamaan selkeitä ja laajoja selostuksia vaativistakin aiheista.</p> <p>* Osoittaa, että hallitsee monia keinoja tekstin jäsentämiseksi ja sidosteisuuden edistämiseksi.</p> <p>* Kielellinen ilmaisuväline on hyvin laaja. Hallitsee hyvin idiomaattiset ilmaukset ja tavalliset sanonnat.</p> <p>* Hallitsee erittäin hyvin kieliopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä satunnaisesti idiomaattisissa ilmauksissa sekä tyylliseikoissa.</p>

LIITE 2. MATEMAATTISTEN, TIETOTEKNISTEN JA LUONNONTIETEELLISTEN TAITOTASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Matemaattiset, tietotekniset ja luonnontieteelliset taidot arvioidaan asteikolla 1 - 3

Matemaattiset taidot

K3: Opiskelija osaa peruslaskutoimitukset, tuntee keskeiset mittayksiköt ja matemaattiset suureet sekä osaa soveltaa prosenttilaskentaa. Hän osaa käyttää laskimia ja tietokonetta yksinkertaisiin tehtäviin. Hän osaa pääpiirteittäin tulkita taulukoita, piirroksia ja kuvaajia.

H2: Opiskelija osaa laskea ammatissaan tarvittavia yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskuja. Hän osaa soveltaa prosenttilaskentaa mallin mukaan. Hän osaa käyttää laskinta ja tietokonetta auttavasti yksinkertaisiin tehtäviin. Hän osaa pääpiirteittäin tulkita taulukoita, piirroksia ja kuvaajia.

T1: Opiskelija osaa ratkaista peruslaskutoimituksia ohjausta saatuaan. Hän tuntee keskeisimpiä mittayksiköitä ja matemaattisia suureita. Hänen tulee pystyä seuraamaan opetusta suomeksi ja osallistumaan opetukseen jossain määrin. Hänen tulee osata soveltaa prosenttilaskentaa muutamissa tehtävätyypeissä ja osata käyttää laskinta auttavasti. Hän ymmärtää seikkoja selkeistä taulukoista, piirroksista ja kuvaajista.

Tietotekniset taidot

K3: Opiskelija osaa käyttää tietotekniikan laitteita myös itsenäisesti. Hän hallitsee sähköpostin, Internetin ja tekstinkäsittelyn pääpiirteittäin ja osaa hyödyntää niitä kriittisesti opiskelussaan.

H2: Opiskelija osaa käyttää tietoteknisiä laitteita ohjattuna ja hänellä on halu kehittää valmiuksiaan.

T1: Opiskelija osaa ohjattuna käyttää joitakin tietotekniikan perustoimintoja.

Luonnontieteelliset taidot

K3: Opiskelija osaa keskeiset fysikaaliset toimintaperiaatteet mekaniikan, valon, lämmön, valon äänen ja säteilyn alueilta.

Opiskelija tuntee kemiallisten merkintöjen periaatteen. Hän osaa ottaa huomioon arkielämässä tarvittavista kemiallisista yhdisteistä johtuvat ominaisuudet.

H2: Opiskelija tuntee tavallisimpia toimintaperiaatteita muutamilta fysiikan ja kemian alueilta. Hän tuntee kemiallisten merkintöjen periaatteen. Hän osaa ottaa huomioon työskentelyssään joistakin arkielämässä tarvittavista kemiallisista yhdisteistä johtuvat ominaisuudet.

T1: Opiskelijan on tunnettava jonkin arkikokemuksen kemiallinen tai fysikaalinen perusta.

LIITE 3. YHTEISKUNTATIEDOUDEN JA KULTTUURINTUNTEMUKSEN TAITOTASOJEN KUVAAUSASTEIKKO

Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus arvioidaan asteikolla 1 - 3 .

Yhteiskuntatietous

K3: Opiskelija on selvillä suomalaisen yhteiskuntajärjestelmän toimintaperiaatteista sekä kykenee arvioimaan sitä suhteessa muihin yhteiskuntajärjestelmiin. Hän kykenee arvioimaan tehtyjen päätösten vaikutusta yhteiskuntaan. Opiskelija on selvillä Suomessa pysyvästi asuvan henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista sekä tietää, miten näihin asioihin voi vaikuttaa. Hän on selvillä suomalaisen yhteiskunnan perusarvoista ja hän pystyy analysoimaan tasa-arvon käsitettä ja omaa suhdettaan siihen. Hän hahmottaa itsensä aktiivisena toimijana suomalaisessa yhteiskunnassa.

H2: Opiskelija on selvillä, miten toimitaan suomalaisessa yhteiskuntajärjestelmässä ja hän kykenee hankkimaan lisää tietoja sekä hän pystyy arvioimaan saamansa tiedon oikeellisuutta ja luotettavuutta. Hän osaa luokitella, vertailla ja jäsentää hankkimaansa tietoa sekä muokata sitä käyttökelpoiseksi. Opiskelijan on osattava hahmottaa tietonsa kokonaisuutena. . Opiskelija tuntee Suomessa pysyvästi asuvan henkilön keskeiset oikeudet ja velvollisuudet sekä tietää, mistä voi hankkia lisätietoja. Lisäksi hän kykenee arvioimaan suomalaista käsitystä tasa-arvosta sekä osaa hahmottaa suomalaisen yhteiskuntajärjestelmän kokonaisuutena.

T1: Opiskelija tuntee Suomen yhteiskunnallisen järjestelmän pääpiirteitä. Hän tuntee Suomessa pysyvästi asuvaa henkilöä koskevat keskeiset oikeudet ja velvollisuudet ja hän tuntee suomalaisen käsityksen tasa-arvosta

Suomen lähihistorian ja kulttuuritaustan tuntemus

K3: Opiskelijalla on selkeä ja monipuolinen näkemys Suomen lähihistoriasta ja seikoista, jotka ovat vaikuttaneet historialliseen kehitykseen. Hän ymmärtää Suomen roolin osana Eurooppaa ja maailmaa. Opiskelija on selvillä sekä oman kulttuurinsa että suomalaisen kulttuurin toimintatavoista ja koodistosta. Hän ymmärtää kulttuurierojen merkityksen ihmisen toimintaan, on tietoinen omasta kulttuuri-identiteetistään ja pystyy jäsentämään tietojansa ja toimimaan suomalaisessa kulttuuriympäristössä tiedostaen kulttuuristen tekijöiden vaikutuksen inhimilliseen toimintaan.

H2: Opiskelijalla on selkeä käsitys Suomen lähihistoriasta ja maantieteestä ja hän pystyy arvioimaan lähihistorian tapahtumia sekä ymmärtää historiallisen kehityksen vaikutuksia Suomen ja suomalaisten elämään. Opiskelija osaa käsitellä oman ja suomalaisen kulttuurin välisiä eroja sekä tiedostaa oman kulttuuri-identiteettinsä, mutta samalla hän on tietoinen suomalaisen kulttuurin koodistosta ja selviytymistavoista. Hän on tietoinen kulttuurieroista ja ennakkoluulojen syntymekanismista.

T1: Opiskelijalla on yleiskäsitys Suomen lähihistorian pääkohdista ja Suomen lähialueiden maantieteestä. Opiskelija kykenee pohtimaan oman kulttuurinsa ja suomalaisen kulttuurin eroja ja osaa käsitellä niitä rakentavalla tavalla.

Suomen elinkeinorakenne ja työmarkkinat

K3: Opiskelija hahmottaa Suomen elinkeinorakenteen kokonaisuutena ja on perehtynyt muutamiin elinkeinoihin syvämmällä tasolla. Hän pystyy analysoimaan elinkeinorakenteessa tapahtuneita muutoksia sekä pohtimaan eri vaihtoehtojen vaikutuksia elinkeinoelämään. Lisäksi opiskelija on selvillä työmarkkinoiden toimintatavoista, muutoksista ja kehityssuunnista. Hän pystyy analysoimaan kotimaassaan ja suomalaisessa työelämässä työntekijälle asetettuja vaatimuksia ja syitä niihin. Hän on tietoinen työelämän pelisäännöistä ja pystyy analysoimaan niitä.

H2: Opiskelija on perehtynyt muutamiin elinkeinoaloihin ja pystyy tekemään vertailuja eri elinkeinoalojen välillä sekä Suomen että oman kotimaansa elinkeinorakenteen välillä. Lisäksi opiskelija pystyy arvioimaan työntekijän roolia kotimaassaan ja Suomessa sekä tekemään vertailuja työmarkkinoiden tavoista toimia.

T1: Opiskelija on tutustunut joihinkin Suomen elinkeinoelämän toimialoihin ja työntekijän rooliin työmarkkinoilla.